

Motion till riksdagen 2022/23:1257

av **Camilla Hansén m.fl. (MP)**

Förbud mot utvinning ur alunskiffer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt förbud mot utvinning ur alunskiffer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Våren 2022 beslutade riksdagen att Sverige som ett av de första länderna i världen skulle förbjuda prospektering och utvinning av fossila bränslen. I samband med det skärptes också lagstiftningen för utvinning i alunskiffer genom att bearbetningskoncession för utvinning i alunskiffer bara får beviljas den som är lämplig att utföra sådan bearbetning och att påverkan på jord- och skogsbruk ska utredas särskilt vid tillståndsprovning.

Alunskiffer finns på flera olika platser i landet: Skåne, Västergötland, Östergötland, Närke, Öland, fjällkedjan i Sápmi och i södra Östersjön. I Närke förekommer upp till 20 meter tjocka lager av alunskiffer som finns ytligt. Brytning i alunskiffer i såväl Närke som andra områden med ytligt belägen skiffer skulle orsaka stora skador vid brytning eftersom den sker i dagbrott. Brytning av alunskiffer i dagbrott skulle påverka många svenska orter, däribland Fjugesta, Latorp, Sköllersta, Sannahed och Asker i Örebro län, som återigen tvingas leva under hot om nya prospekteringar av de ytliga skifferlagren. Utöver de risker som finns för lokalbefolkningens hälsa, kommer det också att påverka Närkes hållbara matproduktion och djurhållning allvarligt – ett hårt slag mot länets självförsörjningsförmåga. Konsekvenserna blir olika i olika delar av landet, men brytning av alunskiffer ger alltid skador på natur och samhällen.

I Sverige ska människor ges förutsättningar att själva forma lokalsamhället och utveckla det lokala företagandet. Omställning kräver en rad kritiska material. Framförallt behöver politiken intensifiera arbetet med återvinning och eventuellt återöppning av gamla gruvor. Den gruvnäring som Miljöpartiet vill se utvecklas i Sverige ska möjliggöra framtidens teknik – inte gårdagens. Och de måste leva upp till höga miljökrav inte tvingas fram på bekostnad av både närmiljö och lokalsamhällets utveckling.

Förekomsterna av alunskiffer är väl kända och de är väl avgränsade. På några platser har utvinning i alunskiffer skett historiskt. I Kvarntorp utanför Kumla i Örebro län utvanns olja ur skiffret och i Ranstad i Västra Götaland utvanns uran. Utvinningen i sig har orsakat miljöproblem, så även bristfälliga åtgärder för stängning och återställning. Det är så klart inte bara Örebro och Västra Götaland som behöver skyddas från brytning av och utvinning i alunskiffer. Det gäller även Skåne, Östergötland, Öland, Sápmis fjällkedjor och i Östersjön. Det krävs ett nationellt förbud att bryta alunskiffer.

Camilla Hansén (MP)

Amanda Lind (MP)

Elin Söderberg (MP)

Emma Berginger (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Janine Alm Ericson (MP)